

Ima testvéreimért

Segítsd Uram a Téged keresőket,
Botladozó lábbal utánad menőket.
Kérdeznek egymástól, szellem
világától,
Vihartól, szellőtől, nyíló kis
virágtól,
Téged tudakolnak az egész világtól.
Keresik, kutatják, hogy hányadszor
élnék,
Ezerszer fontolják: mi lehet a
lényeg.
Minden csöpp igédet nagyítóval
nézik,
Minden lépés előtt a tévedést félik.
Tesznek is szert szépen temérdek
tudásra,
Egyik a színére, másik visszájára.
Hogy melyik az igaz, s mikor
elegendő.
Hogy bizonyosság legyen: tudja a
Teremtő...
Forog maga körül az emberi elme:
"Képekre teremtett, hozzám húzó
lélek!
Miért bonyolítod Utamra lelésed,
Ki az Utat nézi mélyrehajtott
fejjel,
Hogyan találkozna ott fenn a
Kereszttel?
Nékem a szíved kell, nem eszed
villáma,
A föld sorsát bíztam tucatnyi
halászra,
Kik győzték élettel, nem csavaros
szóval,
Meg is pecsételték nehéz vér-adóval.
Mégis ma is példa egy mosolygós
gyermek,
Ki úgy tud szeretni, ahogy én
szeretlek.
Biztos bizalommal benned a reménye.
Ahogy ő néz terád, úgy nézz te az
égre!
Szól benned a Lélek szeretet
szavával.
Hallgasd a hívását csendes
hallgatással!
Amerre ő indít, arra vigyen lépted.
A Szeretet Útján nem lesz
tévedésed...
Arra vezet Útja az Örök Hazának,
Ahol az Út végén én is hazavárlak!"

(Gyombolai Márton. Izsák, 1995. aug.
19.)

XXIX. évfolyam 10. szám 2022. október

Bulányi Gy.: Kitörés a váci börtönből	5142
Gromon A.: Szemlélődés vagy aktivitás?	5143
Csepregi A.: Hatalom, erőszak és megváltás	5144
Máté-Tóth A.: Erőszak a...	5148
Tarnai I.: A II. Vatikáni Zsinat...	5154
Farkas I.: Tanuljunk a hinduktól	5157
Merza J.: A Bokor városa	5159
ÉLETMŰDÍJ	5162

«Az emberi elköteleződés folyóirata – családukért,
nemzetünkért, mindenkiért – Isten Országá megvalósulásáért.»
Elérhetőség: koinonia.tarsak@gmail.com

BULÁNYI GYÖRGY

KITÖRÉS A VÁCI BÖRTÖNBŐL

56 októberében, a nagy napok előtt szállítás a Gyűjtőfogházból. S mert volt egy ilyen mozgalom, hogy ismerjük meg hazánk börtöneit, és erre feliratkozott minden rab, úgyhogy átszállítottak engem is Vácra. Dobogott a szívem, mert ugye Vácon van un. mz - magánzárka, és van a Teresianum, az a nemesi kollégium, amelyet Mária Terezia építtetett az én piarista rendtársaim számára, hogy azokban neveljék hazám szebb lelkű egynembéli ifjúságát, és ebből a Teresianumból, e csodálatos barokk épületből lett a börtön.

Ide szállítottak át bennünket, és mivel a Gyűjtőfogházban is a gombipar fölvirágoztatásán fáradoztam, Vácott is természetes volt, hogy a gombüzembe kerültem. 1956. október 23-án éppen délutáni műszakos voltam, délutáni műszak: 2-10-ig. Ott csiszolom a gombot, fűrészselem, elsomfordál mellettem egy rab, - mert beszélni ugye nem szabad -

balhé van Pesten. Fél óra múlva ismét: - balhé van Pesten. - Honnan tudod? - A smasszer mondta. Hittük is meg nem is. Kicsiszoltuk az összes gombokat és 10 órakor szépen mentünk aludni. Reggel 5 órakor van az ébresztő. De akkor reggel nincsen ébresztő. Órája ugyan nincsen a szegény rabnak, de hát azért érzi, hogy nem, az lehetetlen, a Nap állása is... Nagyon nehezen, úgy 8 óra körül nyitják az ajtót, de a házimunkás mögött ott van davaj-gitárral egy... Elmarad a séta. Mi a fene van? Visszaemlékszünk arra, hogy balhé van Pesten. Jön az ebéd! Hát most már tudjuk. Ebédkiosztáskor minden kételyünk megszűnt, mert a normál ebéd mellé - ha hiszitek, ha nem - egy jókora lekváros tésztát kapunk. Hát ilyen még nem volt. És ezen felül kapott minden rab egy csomag Kossuth-cigaretét. Ha Kossuth-cigaretével és rácsos-tésztával táplálják a rabot... A következő napon volt séta, és fölcsedtük az újabb híreket. Nem 24-én, hanem 25-én. Áll a balhé! Hát így érzük meg a 27-e reggelt. 27-én reggel észre vesszük, mi, akik a Teresianum nemesi kollégium zárkain vagyunk, hogy a szemben levő MZ-ben a rabok elkövetik a rab által elkövethető legnagyobb bűnt, felállnak az ablakra. Az ablak 180 cm magasban kezdődik és utána még homályos rész van, időnként még bádogot is tettek oda, úgy, hogy semmiképpen ne lehessen kilátni. Hát ezek szépen a fűtőtesten keresztül fölálltak, röhögtek át hozzánk és röhögtek le az udvarra, ahol smasszerek szoktak lenni. Mi is fölmászunk. Ezek mutogatnak, hogy nézzünk lefelé.

Mi nézünk lefelé és mit veszünk észre: a smasszerek sapkáján nem vörös csillag van, hanem piros-fehérvörös. Hát ez már valami! Vörös csillag helyett piros-fehérvörös. Az MZ-n van egy 55 év körüli öt gyermeke családapá, nagy katolikus, jogász, - elég az hozzá, hogy ő elkezd az - Isten áldd meg a magyart... Ez ellen már senkinek nem lehet kifogása, úgyhogy pillanatokon belül az egész börtön-kombinát zengi: - Isten áldd meg a magyart! Baj nélkül elmegy. Utána következik nyilvánvalóan az, hogy: Hazádnak rendületlenül légy híve, óh magyar - ekkor sincsen semmi baj. Zeng a ház. Az idősebbek tudták, hogy nekünk még harmadik nemzeti imádságunk is volt, az hogy: - Hiszek egy Istenben, hiszek egy hazában, hiszek egy isteni örök igazságban, hiszek Magyarország feltámadásában! Ezt is elénekeltük. Erre sem volt semmi. Hát mit tud ilyenkor még egy derék katolikus ötgyermeke családapá kitalálni? Boldogasszony Anyánk..., azt is elénekeltük. Erre sincsen semmi. Hát erre következnek a jelszavak: Haza akarunk menni! Nyissák ki! Ja, de hát ott nemcsak meggondolt ötgyermeke családapák vannak, ott voltak 18-20 esztendő, disszidálni akaró srácok is, a legkülönbözőbb értelmiségi és nem értelmiségi rendből.

Nos, a Teresianum nemesi kollégiumában nagyon alkalmas ülőszerszámok voltak, suszterszékek 5-6 cm vastag ülőkével, három lábbal. No most, ha azt megfogta a rab és teljes erejéből bevágta a bádogajtóba, hát nagyon jól szólt. Még jobban szólt - és erre percről

percre jött rá ez a rabtársadalom, hogy mivel lehet még nagyobb hangot kiváltani -, ha ezt az ablakba vágják be. Úgyhogy pillanatokon belül jelszavak és ezeknek a székeknek a röpke az ablak és az ajtó között... Ebben a pillanatban jelentkezik először a külvilág. A smasszerek zárkáról zárkára küldik a házimunkásokat - akik szintén rabok - hogy az etető nyílásokon mondják be: maradjatok békében, azonnal hozzuk a kulcsot és ki lesz nyitva.

Jaj, nem ismerik ezek a forradalom lélektanát. Erre még jobban kezdünk dobálni... - Maradjatok csendben, nem találják a kulcsot... Ja, nem találják a kulcsot? Na, akkor még nagyobb tombolás. - De hozzuk a baltát és leverjük. Hát elkezdték leverni, de közben meglett a kulcs és hát a szabadság...!

Kitódultunk a II. emeleten, meg az I. emeleten is a folyosóra - és közben mentek a jelszavak és végül is a bejárati hatalmas vasajtó előtt találtuk magunkat börtönépületen belül, ahol aztán már nem volt tovább. Pillanatokon belül megjelent a börtönparancsnok négy davajgitárossal, csöndet kért, és föl szólította a rabokat arra, hogy parlamentert válasszanak maguk közül, tárgyalni arról, hogy hogyan tudják lebonyolítani a szabadításnak a folyamatát. Ez kb. egy órát vesz igénybe. No de hát mi nem akkor jöttünk le a falvédőről, tudtuk, hogy mire kell neki az egy óra. A parlament beszélt. Egy perc se, azonnal, és azokat a davajgitárokat tüntesse el, ha még jót akar magának. Nincsen semmink, de a forradalmi hangulat következtében az, hogy őt védi egy rács meg négy davajgitár, az már bennünket abszolút urakká tesz. Mint a sicc, megy el a börtönigazgató és a davajgitárosok. Egy percen belül jön egy smasszer és kinyitja az ajtót. Tessék! Aki föl akarja venni a ruháját, az menjen arra. Nem akartam fölvenni a ruhámat, úgy magam mellé véve egy 18 esztendő srácot, egy szabolcsi görögkatolikus papnak a gyereket, aki disszidálni akart és elkapták, mondom, hogy ezt a gyereket a szüleinek átadom. Megyek kifelé, de abban a pillanatban gépfegyver ropogás. A smasszer mondja: - nem magukra lőnek. Azért nem, mert mi történt?

Az történt, hogy volt ott egy ötemeletes magas kórház, aminek egy ávos őrnagy, pesti zsidógyerek volt az igazgatója - és dicséretére mondom, hogy akkor, amikor az egész börtön az utolsó emberig látványosan dezertált, ez az egyetlen ember védte a Rákosi korszakot. Fölment a kórház tetejére egy gépfegyverrel, és elkezdett lövöldözni. Kire lövöldözött? A közelgő nemzetőrségre. A város ugyanis megtudta a zenebonát és mivel ott már nemzetőrség volt, a nemzetőrség jött nekünk segíteni, hogy mehessünk haza. De nekünk nem kell segíteni - mint ahogy a kis Kaszap Gábor mondta, mikor a kezét meg akartuk fogni: ededül! - mi "ededül" kiszabadítottuk magunkat. Nohát - ez volt a kitérés.